

Verdiepende be- drijfsvergelijking waterveiligheid 2021

Een blik op de resultaten

Dit rapport vat de belangrijkste inzichten samen die voortkomen uit de verdiepende bedrijfsvergelijking waterveiligheid, die in 2021 door de waterschappen en Rijkswaterstaat is uitgevoerd.

Publicatie rapportage: mei 2022

VOORWOORD

Voor u ligt de rapportage van de landelijke bedrijfsvergelijking Waterveiligheid over het jaar 2021. Een rapportage gemaakt voor en door de waterkeringbeheerders (waterschappen en Rijkswaterstaat). Op basis van de door de waterkeringbeheerders aangegeven behoefte richt deze rapportage zich op drie actuele thema's: zorgplicht, risicosturing en meervoudig gebruik van keringen. Het doel is om op deze thema's van en met elkaar te leren en het goede gesprek aan te gaan.

25% van Nederland ligt onder zeeniveau. Meer dan de helft van ons land zou regelmatig overstromen als er geen waterkeringen zouden zijn. Door klimaatverandering, bodemdaling en zeespiegelstijging neemt de kans op overstromingen toe. Om ons daartegen te beschermen gebruiken we primaire, regionale en overige waterkeringen. We beheren en onderhouden met elkaar 3.700 kilometer primaire waterkeringen en 14.000 kilometer regionale keringen.

Door invulling te geven aan onze Zorgplicht zorgen we er voor dat de primaire en regionale waterkeringen veilig zijn en blijven. Daarbij voeren de waterschappen eens in 12 jaar een toetsing of beoordeling uit en checken hiermee of hun waterkeringen aan de veiligheidseisen voldoen. Over de uitkomsten brengen ze verslag uit aan de minister. Ook anticiperen we met behulp van de klimaatscenario's van het KNMI op de verwachte zeespiegelstijging en andere klimaatveranderingen. Het verder door ontwikkelen van risicosturing op basis van een meer continu inzicht van de staat van de kering is nodig om hier slagvaardig op in te spelen. Tevens zal dit helpen in het voeren van het gesprek over meervoudig gebruik van de keringen. De maatschappij zal van ons steeds vaker vragen om met de keringen naast veiligheid ook bij te dragen aan andere maatschappelijke meerwaarde.

Interne rapportage

Deze bedrijfsvergelijking is opgezet met als doel dat waterkeringbeheerders van en met elkaar kunnen leren. Met dit in het achterhoofd is de vragenlijst dan ook ingevuld. Daarom hebben we er, in uitzondering op andere bedrijfsvergelijkingen, voor gekozen om deze rapportage en de onderliggende gegevens alleen ter beschikking te stellen aan de waterkeringbeheerders en deze niet breder te verspreiden.

Op basis van de resultaten kunnen we als waterkeringbeheerders met elkaar en onze stakeholders het goede gesprek aan gaan. De vragen in deze rapportage kunnen daarbij ondersteunen. Wat en hoe kunnen we van elkaar leren? Ik hoop dat de rapportage daarvoor een mooi startpunt zal zijn.

Laten we elkaar opzoeken, versterken en verder leren.

Stephan Langeweg
Voorzitter Platform Waterkeringbeheer

Vragen over of naar aanleiding van deze rapportage kunt u stellen via bedrijfsvergelijkingen@uwv.nl.

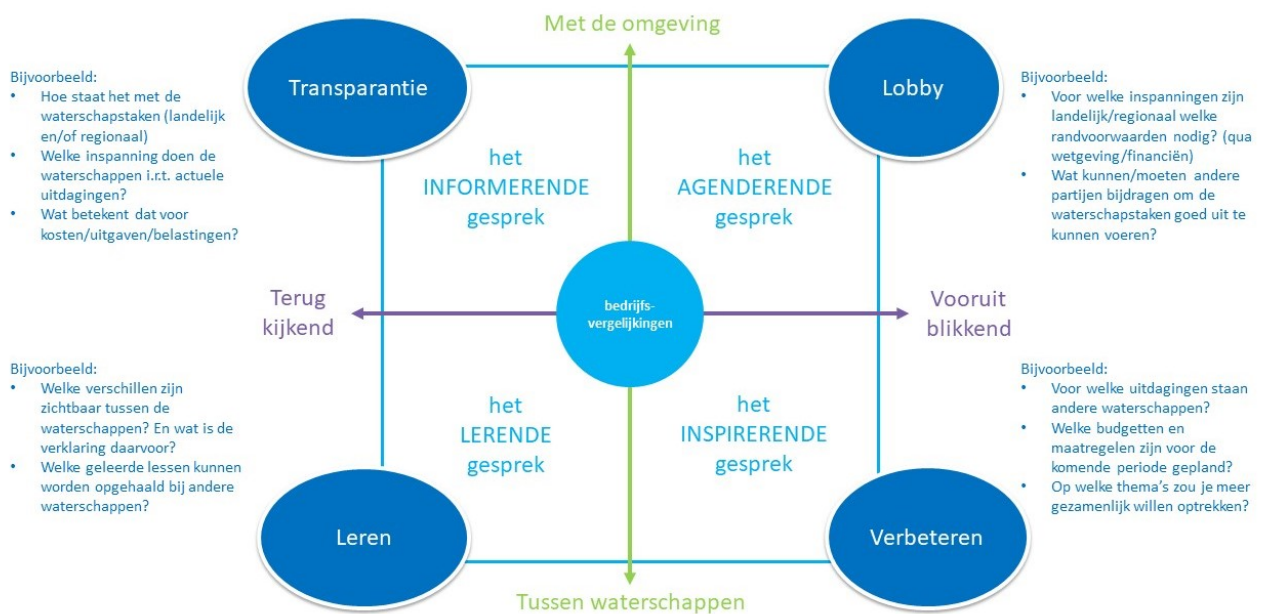
INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding.....	4
2. Zorgplicht	6
2.1 Borging van de zorgplicht	6
2.1 Evaluatie van de zorgplicht in de organisatie.....	7
2.3 Peer reviews	7
2.4 Gegevensbeheer	7
3. Risicogestuurd keringbeheer.....	9
3.1 Algemeen.....	9
3.2 Risicogestuurd beheer en onderhoud	10
3.3 Noodplannen	10
3.4 Calamiteitenoefeningen	11
4. Meervoudig gebruik van waterkeringen.....	12
4.1 Strategie en beleid	12
4.2 Biodiversiteit op en rond waterkeringen	12
4.3 Duurzame energie op en rond waterkeringen.....	13
4.4 Circulaire inzet van biomassa uit onderhoud	13
5. Tot slot/ hoe nu verder.....	14
Bijlage 1: Vragenlijst.....	15

1. INLEIDING

De Unie van Waterschappen coördineert verschillende bedrijfsvergelijkingen in opdracht van de waterschappen. De verzamelde gegevens over zowel de prestaties als kosten van het waterschapswerk zijn bedoeld om een goed gesprek over de uitvoering ervan te kunnen voeren, om te informeren of agenderen (richting omgeving) en te leren en inspireren (tussen waterschappen onderling).

Figuur 1: de visie op de bedrijfsvergelijkingen

Naast de jaarlijkse uitvraag Waterschapsspiegel (zie ook www.waterschapsspiegel.nl) is er jaarlijks een verdiepende vergelijking over één van de kerntaken. In 2021 stond waterveiligheid centraal. Hiervoor is het Platform Waterkeringbeheer (alle waterkerende waterschappen en Rijkswaterstaat) benaderd voor het vormgeven van de verdieping.

Basis voor de vergelijking vormt een vragenlijst met actuele thema's met betrekking tot het beheer en onderhoud van de waterkeringen. Deze thema's zijn aangereikt door de waterkeringenbeheerders zelf (via het Platform Waterkeringbeheer) om zo in te spelen op de behoefte om op deze thema's het goede gesprek te kunnen voeren en van elkaar te leren.

De vragenlijst is als volgt ingedeeld:

- Zorgplicht: borging en evaluatie, peer reviews en gegevensbeheer (28 vragen).
- Risicosturing: inventarisatie, risicogestuurd beheer, noodplannen en -maatregelen en calamiteitenoefeningen (21 vragen).
- Meervoudig gebruik: strategie en beleid, biodiversiteit, meervoudig gebruik en circulaire inzet biomassa (37 vragen).

De vragenlijst (zie bijlage 1) is in de zomer van 2021 ingevuld door Rijkswaterstaat en alle 21 waterschappen. De resultaten zijn opgenomen in de – voor de waterkeringbeheerders toegankelijke - WAVES-database, bereikbaar via <https://waves.databank.nl>. Als u als waterkeringbeheerder niet over inloggegevens beschikt, kunt u contact opnemen met bedrijfsvergelijkingen@uvw.nl.

De projectgroep die de bedrijfsvergelijking inhoudelijk heeft opgezet, is daarop aan de slag gegaan met de analyse en duiding van de resultaten. Voorliggende rapportage vormt daarvan het resultaat. De bedrijfsvergelijking geeft een interessant overzicht van de stand van zaken van de ontwikkeling van de waterkeringbeheerders op de gekozen thema's.

In de voorliggende rapportage zijn aanbevelingen en vervolgvragen aangegeven als gespreksonderwerpen. De resultaten en aanbevelingen zijn gedeeld met de leden van het Platform Waterkeringbeheer. De aanbevelingen zijn in beginsel ook gericht aan het Platform Waterkeringbeheer.

Op basis van de ingevulde vragenlijst is een inschatting gemaakt van de beheerders die wellicht een voor-sprong hebben op één van de genoemde items, dan wel een afwijkende keuze te hebben gemaakt. Zonder oordeel zijn deze beheerders genoemd als 'mogelijke kennisdragers'. Dit is gedaan om het goede gesprek tussen de beheerders te stimuleren en het van elkaar leren te faciliteren.

2. ZORGPLICHT

2.1 BORGING VAN DE ZORGPLICHT

Vrijwel alle waterkeringbeheerders gebruiken de Handreiking rapportage zorgplicht bij het opstellen van hun Veiligheidsrapportage. De Veiligheidsrapportage wordt meestal vastgesteld door het college van Dijkgraaf en Heemraden (D&H) / het Dagelijks Bestuur (DB), in enkele gevallen het Algemeen Bestuur (AB) / de Verenigde Vergadering (VV) of de verantwoordelijk Directeur (dit laatste ook bij Rijkswaterstaat). De Veiligheidsrapportage wordt in het algemeen breed verspreid, onder de verantwoordelijke Directeur en Heemraad, D&H/DB en AB/VV.

Alle waterkeringbeheerders versturen de Veiligheidsrapportage naar de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) als toezichthouder. Daarnaast sturen waterschappen deze ook aan andere organisaties. Welke organisaties dit zijn verschilt per waterkeringbeheerder:

- vijf waterschappen sturen de rapportage ook aan de provincie;
- Rivierenland stuurt deze ook aan de Veiligheidsregio; en
- vier organisaties sturen het rapport ook aan geselecteerde collega-waterschappen.

Vaak is de Veiligheidsrapportage ook publiek toegankelijk, bijvoorbeeld via vergaderstukken van de AB/VV of de website www.inspectiewaterkeringen.nl. Opvallend is dat gemeenten in geen enkel geval de rapportage ontvangen.

Vragen voor het goede gesprek:

- Welke meerwaarde levert het delen met andere waterschappen en de Veiligheidsregio en wordt deze meerwaarde ook door de ontvangende partijen gezien?
- Waarom ontvangen gemeenten de rapportage niet, zou dat zo moeten blijven?
- Is het publiek beschikbaar stellen voldoende, of is actief toesturen aan partijen of communiceren met ingelanden beter?

Bij 12 van de 22 waterkeringbeheerders is er een vastgestelde visie op de zorgplicht, meestal vastgesteld door D&H/DB of AB/VV.

Vraag voor het goede gesprek:

- Welke meerwaarde levert een vastgestelde visie op de zorgplicht, en kan deze worden aanbevolen aan waterkeringbeheerders die een dergelijke visie niet hebben laten vaststellen?

Indien er zich ook regionale waterkeringen in het beheergebied bevinden, heeft het grootste deel van de waterkeringbeheerders ook voor die waterkeringen een vorm van zorgplicht ingevoerd. Meestal is de zorgplicht ingevoerd op alle onderdelen.

2.1 EVALUATIE VAN DE ZORGPLICHT IN DE ORGANISATIE

De uitvoering van de zorgplicht wordt op verschillende wijzen geëvalueerd, vaak door de afdelingen zelf, soms door centraal georganiseerde audits, en in een enkel geval (Hunze en Aa's) een externe audit. Diverse waterschappen en Rijkswaterstaat hebben deelgenomen aan peer-reviews, als peer en/of als host.

Vraag voor het goede gesprek:

- Wat zijn de redenen en wat is de meerwaarde om een centraal georganiseerde audit of externe audit uit te voeren?

De evaluatie van de zorgplicht benadrukte dat bij de onderdelen die in de komende periode de meeste aandacht vergen, het beheren van dagelijkse gegevens van de kering het meest naar voren komt, gevolgd door het onderhoud en bediening van waterkerende kunstwerken. Veel waterkeringbeheerders zijn trots op specifieke onderdelen waar zij in hebben geïnvesteerd, bijvoorbeeld calamiteitenzorg.

Van elkaar leren aanbeveling:

- Organiseer een leersessie. Waterkeringbeheerders die eenzelfde onderdeel als aandachtspunt hebben, kunnen mogelijk baat hebben bij de ervaring van waterkeringbeheerders waarvoor het onderdeel geen bijzondere aandacht vergt (bijvoorbeeld Hollands Noorderkwartier), of die trots zijn op hun resultaten op het betreffende onderdeel.

2.3 PEER REVIEWS

Peer reviews zijn nog niet vaak toegepast; bij zes waterkeringbeheerders is tot nu toe een peer review uitgevoerd. Een groter aantal heeft een peer review uitgevoerd bij een collega-organisatie, waarmee in totaal 16 waterkeringbeheerders op een of andere manier ervaring hebben opgedaan met peer reviews. De reviews worden hoog gewaardeerd; er valt blijkbaar veel van elkaar te leren in deze 'beschermd' evaluatiemethode. Vier van de zes gereviewde organisaties hebben ook verbeteringen doorgevoerd naar aanleiding van de peer review. Daarnaast is lering getrokken over de peer reviews zelf, in voorbereiding en opvolging, of in het specifiek maken van de vragen. Een digitale peer review wordt door twee organisaties niet aanbevolen.

Vragen voor het goede gesprek:

- In hoeverre wordt er een relatie gelegd tussen evaluaties en de peer reviews?
- Hoe belangrijk zijn peer reviews om de aandacht te houden voor alle onderwerpen van de zorgplicht?

Van elkaar leren aanbeveling:

- Deel ervaringen met elkaar over de wijze waarop de peer reviews worden uitgevoerd, voorbereid en opgevolgd. Deze informatie is van waarde voor alle waterkeringbeheerders.

2.4 GEGEVENSBEHEER

Op het gebied van gegevensbeheer zijn er veel verschillen in ontwikkelingsniveau tussen de waterkeringbeheerders. Van initieel, waarbij het proces deels gedefinieerd is, maar (nog) niet consistent doorgevoerd is in uitvoering. Tot continu verbeteren, waarbij het proces volledig gedefinieerd is en waarbij continu wordt gezocht naar verbetering van effectiviteit met aantoonbare evaluatie en metingen, ten opzichte van een benchmark of ambitie. De inventarisatie lijkt er op te duiden dat Delfland, Limburg en Rijn en IJssel op dit punt wat verder zijn doorontwikkeld.

Het onderdeel van het gegevensbeheer dat als aandachtspunt het vaakst wordt genoemd (bij 13 van de 22 waterkeringbeheerders) betreft de kunstwerken.

Vraag voor het goede gesprek:

- Waarom zijn in veel gevallen de kunstwerken een aandachtspunt bij gegevensbeheer?

Een groot deel van de waterkeringbeheerders heeft een kwaliteitsnorm voor gegevens; de aard van de norm is heel verschillend. Waterkeringbeheerders die deze norm nog niet hebben, kunnen baat hebben bij de reeds bestaande normen.

Inzicht in de kwaliteit van de huidige gegevens in het beheerregister wordt op verschillende manieren verkregen; steekproefsgewijs, met geautomatiseerde cross-checks, maar vaak ook pas door gebruik.

Bij circa de helft van de waterkeringbeheerders wordt de legger minder dan één keer per 2 jaar geactualiseerd, of alleen bij noodzakelijke wijzigingen.

Vraag voor het goede gesprek:

- In hoeverre levert de beperkte frequentie van actualiseren in praktijk problemen op (bijvoorbeeld juridisch)? Wat zijn hiermee de ervaringen?

Het beheerregister is voor de eigen organisatie meestal geheel, soms deels, toegankelijk. Voor externen is het register vaak niet toegankelijk.

Vraag voor het goede gesprek:

- Wat zijn de afwegingen (voor- en nadelen en consequenties) van het toegankelijk maken voor externen?

Van elkaar leren aanbeveling:

- Organiseer een leersessie op het gebied van gegevensbeheer, waarin de in deze paragraaf genoemde bevindingen aan de orde komen. Sluit daarbij aan bij bestaande samenwerkingen of

3. RISICOGESTUURD KERINGBEHEER

3.1 ALGEMEEN

De meeste waterkeringbeheerders hebben de eerste stappen gezet in de sturing op risico's (niveau initieel/herhaalbaar maar informeel). Een aantal waterkeringbeheerders is al een paar stappen verder (niveau gedefinieerd of beheerst en meetbaar). Veelal wordt op risico's gestuurd door na de beoordeling of toetsing de opgave te prioriteren in een meerjarenonderhoudsplan. Daarnaast kunnen inspectieresultaten deze planning waar nodig beïnvloeden.

Bij meer dan de helft van de waterkeringbeheerders is het risico-denken in ontwikkeling. Processen worden gedefinieerd en geïmplementeerd, veelal gekoppeld aan de implementatie van assetmanagement. De risicosturing staat vaak nog in de kinderschoenen, maar vier waterkeringbeheerders hebben het proces van risicosturing al ingericht en vijf waterkeringbeheerders beheersen het proces en evalueren de effectiviteit hiervan; dit zijn Hollands Noorderkwartier, Hunze en Aa's, Rijnland, Rivierenland en Wetterskip Fryslân.

Door de waterkeringbeheerders is een groot aantal methoden genoemd waarmee zij risico's in beeld brengen. De risico's worden in beeld gebracht door het beoordelen/toetsen aan de normen, het inspecteren en het opstellen en uitvoeren van een (meerjarig) onderhoudsprogramma.

Zes waterkeringbeheerders brengen met een dashboard continu de situatie van de waterkeringen in beeld. De overige waterkeringbeheerders hebben door periodiek te inspecteren een goed beeld van de risico's met betrekking tot hun waterkeringen. Door verschillende gegevens te combineren is bij hen ook een actueel beeld beschikbaar voor de crisisorganisatie.

De grote zorgpunten voor de primaire waterkeringen zijn:

- dierlijke graverij (bevers);
- ruimtelijke druk (andere waterschapsdoelstellingen, initiatieven van derden en meekoppelkansen); en
- een tekort aan kennis en data.

Voor regionale waterkeringen zijn dit:

- dierlijke graverij; en
- beperkte aandacht en middelen (o.a. voor inspectie, toezicht en handhaving).

Waterkeringbeheerders zijn vooral trots op hun medewerkers en op wat er de afgelopen 10 jaar al bereikt is op het gebied van inspectie, beoordeling en verbetering.

Van elkaar leren aanbeveling:

- Uitwisseling op gebied van risicosturing, risicogestuurd beheer en onderhoud (RGBO) en de implementatie van asset management organiseren.

3.2 RISICOGESTUURD BEHEER EN ONDERHOUD

Er zijn verschillen in de mate van ontwikkeling van risicogestuurd beheer en onderhoud (RGBO) tussen de waterkeringbeheerders. Hollands Noorderkwartier en Rivierenland zijn al het verst in het toepassen van RGBO op hun kunstwerken. Bij groene en grijze waterkeringen is de ontwikkelingsgraad soms net iets anders, waarbij ook Rijnland en Rijn en IJssel het RGBO beheersen met meetbare resultaten.

Voor ongeveer de helft van de waterkeringbeheerders geldt het meerjarenonderhoudsplan als basis voor het uitvoeren van onderhoud, waarbij door incidenten de planning kan worden aangepast. Iets minder dan de helft van de waterkeringbeheerders past een bredere opzet toe, middels assetmanagement.

3.3 NOODPLANNEN

Ondanks dat twee derde van de primaire waterkeringen nog geen definitief oordeel heeft, zal de verbeteropgave aanzienlijk zijn. De meeste waterkeringbeheerders zijn nog druk bezig met het beoordelen. Van de beoordeelde waterkeringen is slechts een klein deel goedgekeurd. Aa en Maas en De Stichtse Rijnlanden hebben hun areaal volledig beoordeeld.

Het gaat nog jaren duren voordat verbeteringen zijn uitgevoerd. Daarom worden door sommige waterkeringbeheerders voor de tussentijd plannen gemaakt voor het uitvoeren van beheers- en noodmaatregelen.

Vraag voor het goede gesprek:

- Gegeven bovengenoemde situatie, welke inspanning mag men verwachten van de waterbeheerder?

Bij de meeste waterkeringbeheerders liggen er geen specifieke noodmaatregelen klaar. Wel beschikt men over een calamiteitenbestrijdingsplan en noodmaterialen. De noodmaatregelen lopen sterk uiteen van extra inspectie tot het aanleggen van steunbermen. De grote vraag hierbij is waar aan moet worden voldaan; gaat het om een inspanningsverplichting of resultaatsverplichting, en welke locaties krijgen dan prioriteit?

Het grootste deel van waterkeringbeheerders (17 van de 22) beschikt over een dijkleger/dijkwachtorganisatie, bestaande uit (deels) eigen mensen aangevuld met vrijwilligers (burgers). Soms tegen vergoeding of anders een gehaktbal. In enkele gevallen wordt gebruik gemaakt van professionals (inhuur-/waakvlamcontract). Opvallend is dat er ook gebruik wordt gemaakt van Ready2Help en personeel van gemeenten (bijvoorbeeld Rotterdam en Dordrecht).

Bij eigen (vrijwillig) personeel is het voordeel dat het direct inzetbaar zijn, flexibel is, gebiedskennis heeft en betrokken is. Ook zorgt hun inzet voor sociale kruisbestuiving binnen organisatie. Bijeen groot areaal is de capaciteit aan eigen personeel snel te klein, dan is het gebruik van burgers/inwoners een goed alternatief. Deze mensen zijn enthousiast en hebben een sterke binding met en kennis van hun omgeving.

De waterkeringbeheerders zijn trots op hoe ze hun calamiteitenorganisatie vorm hebben gegeven en regelmatig opleiden, trainen en oefenen. Ook zijn ze er trots op dat de professionalisering doorgaat, bijvoorbeeld door het gebruik van LCMS (Landelijk Crisis Management Systeem, een tool voor netcentrisch werken).

3.4 CALAMITEITENOEFENINGEN

Door corona hebben de waterkeringbeheerders hun oefenagenda en calamiteitenoefeningen aangepast. Er zijn (vooral grote) oefeningen doorgeschoven naar 2022, instructies en kantooroefeningen zijn digitaal uitgevoerd. Door spreiding en beperking van de omvang zijn bijeenkomsten van grote groepen vermeden. Daarnaast zijn de op dat moment geldende corona-maatregelen van het RIVM in acht genomen.

De waterkeringbeheerders oefenen minimaal een keer per jaar monodisciplinair; de meeste waterkeringbeheerders oefenen ook multidisciplinair. Partners waarmee het meest wordt geoefend zijn de Veiligheidsregio, gemeenten andere waterschappen, Rijkswaterstaat en Defensie.

Specifieke oefeningen zijn nodig voor het sluiten van coupures en het opbouwen van demontabele waterkeringen. Het aantal coupures en demontabele waterkeringen is zeer verschillend, van 0 (Delfland) tot 199 (Limburg) bij de primaire waterkeringen; en van 0 (Delfland) tot 162 (Amstel, Gooi en Vecht) bij de regionale en overige waterkeringen. Met de meeste coupures vindt 1 keer per jaar een proefsluiting plaats.

Vragen voor het goede gesprek:

- Wat levert oefenen met partner-organisaties aan meerwaarde op?
- Hoe kunnen we resultaten van de evaluatie van oefeningen breder met elkaar delen?

4. MEERVOUDIG GEBRUIK VAN WATERKERINGEN

4.1 STRATEGIE EN BELEID

Over het algemeen is er draagvlak voor meervoudig gebruik van waterkeringen. Circa 30% van de waterkeringbeheerders stimuleert het meervoudig gebruik proactief, maar het grootste deel van de waterkeringbeheerders gaat hier gereserveerd mee om (reactief, of beperkt toestaan). Instemming met meervoudig gebruik is doorgaans onder voorwaarden en na een aanvraag daartoe. Veelal heeft het betrekking op natuur, recreatie, landbouw en in mindere mate bebouwing en energie (zie ook par. 4.3). Geen van de waterschappen stimuleert woningbouw of bebouwing op de waterkeringen.

De mate waarin het meervoudig gebruik is vastgelegd in beleid verschilt sterk tussen de waterkeringbeheerders.

Vragen voor het goede gesprek:

- Wat is de meerwaarde of noodzaak om het gebruik vast te leggen?

Waterkeringbeheerders met actief beleid op meervoudig gebruik zijn de Hunze en Aa's, Noorderzijlvest, Scheldestromen, Zuiderzeeland en Rijkswaterstaat.

De tegenhanger van het meervoudig gebruik is de zorg om de kerntaak; het behoud van de waterveiligheidsfunctie nu en in de toekomst. Het gebied waarin de kering gelegen is (landelijk of stedelijk) speelt daarbij wellicht ook een rol.

Vragen voor het goede gesprek:

- In hoeverre speelt de omgeving een rol bij meervoudig gebruik?

Er worden verschillen aangegeven tussen primaire waterkeringen en regionale/overige waterkeringen; dit komt onder meer door de omgeving waarin de waterkeringen zijn gelegen, de eisen aan de kering en de eigendomssituatie.

De grootste uitdagingen voor de toekomst zien de deelnemers in:

- het bewaken van de balans tussen meervoudig gebruik en (efficiënt) onderhoud; en
- het meenemen van meervoudig gebruik bij dijkverbeteringen en gebiedsontwikkelingen.

4.2 BIODIVERSITEIT OP EN ROND WATERKERINGEN

De ontwikkelrichting van de waterkeringbeheerders op gebied van biodiversiteit is min of meer hetzelfde, maar de stappen die daarin zijn gezet zijn verschillend. Ongeveer 50% van de waterkeringbeheerders heeft een ambitie of doelstellingen op het gebied van biodiversiteit verankerd, en eveneens de helft heeft biodiversiteit opgenomen in aanbestedingsrichtlijnen of inkoopvoorwaarden.

Naarmate de vragen concreter worden, nemen de voorbeelden af. Slechts enkele waterkeringbeheerders hebben de ambitie vertaald in concrete kritische prestatie-indicatoren (KPI's). Aan de andere kant worden vaak wel effecten gevolgd, dus de stap naar KPI's is wellicht niet moeilijk.

Een aantal waterschappen heeft de doelstellingen voor het vergroten van de biodiversiteit middels eisen laten landen in de Basisspecificatie Dijken (BSD) of in de eisen voor de uitvoering van dijkversterkingen.

Vragen voor het goede gesprek:

- Willen we naar gemeenschappelijke doelstellingen op gebied van biodiversiteit?
- Wat is er nodig voor verdere ontwikkeling op dit gebied?
- Kunnen we de behaalde resultaten uitwisselen aan de hand van KPI's?

Mooie voorbeelden van maatregelen op gebied van biodiversiteit zijn het inzaaien met kruiden en bloemen, gefaseerd maaien en het plaatsen van nestkasten. Koplopers op gebied van biodiversiteit zijn Hollands Noorderkwartier, Rivierenland, Vallei en Veluwe en Vechtstromen.

4.3 DUURZAME ENERGIE OP EN ROND WATERKERINGEN

Het klimaatakkoord lijkt zich niet of weinig te vertalen naar energieopwekking op of nabij waterkeringen (zelf of door derden). Er wordt met name ingezet op de reductie van energieverbruik (bijvoorbeeld in inkoopvoorwaarden). De waterkeringbeheerders spelen vrijwel geen actieve rol in het zelf opwekken (of faciliteren daarvan) van duurzame energie op de waterkeringen. Wel wil een deel van de waterkeringbeheerders een faciliterende rol spelen bij initiatieven van derden (bijvoorbeeld Rijkswaterstaat: heeft nog nooit een vergunning afgewezen op grond van waterveiligheidseisen). Er zijn nog geen KPI's voor de inzet en waardering van duurzame energie. Dit onderwerp lijkt nog een relatief onbekend terrein.

Mooie voorbeelden van toepassing van duurzame energie zijn: zonnepanelen, windturbines en aardwarmte. Koplopers op dit gebied in brede zin lijken Noorderzijlvest, Wetterskip Fryslân, Zuiderzeeland en Rijkswaterstaat.

Vragen voor het goede gesprek:

- Welke taak of opgave zien waterkeringbeheerders op het gebied van duurzame energie; van beperken tot de kerntaak (nee, tenzij) via faciliteren tot en met zelf realiseren van energieopwekking?

4.4 CIRCULAIRE INZET VAN BIOMASSA UIT ONDERHOUD

Er is bij de waterkeringbeheerders een zekere ambitie aanwezig op het gebied van circulaire inzet van biomassa die vrijkomt bij het onderhoud van waterkeringen. In veel gevallen vervalt het maaisel aan de aanemer en zijn er ook afspraken of verwachtingen met betrekking tot het (her)gebruik of pilots daartoe. Er zijn echter veelal geen KPI's gedefinieerd. Opvallend is Vallei en Veluwe, dat de Ladder van Lansink heeft gebruikt in de bestekken voor onderhoud.

Vragen voor het goede gesprek:

- Is het breed gewenst om tot een grotere circulaire inzet te komen?
- Zo ja, wat is hier voor nodig?

5. TOT SLOT/ HOE NU VERDER

Geconcludeerd kan worden dat de verdiepende bedrijfsvergelijking waterveiligheid een mooi beeld heeft opgeleverd van de ontwikkelingen bij de waterkeringbeheerders op de onderwerpen zorgplicht, risicosturing en meervoudig gebruik.

In veel gevallen kan worden geconstateerd dat de gekozen richting voor de waterkeringbeheerders hetzelfde is, maar dat verschillen zijn te ontdekken in de afgelegde weg en in de ambitie. Op sommige onderdelen is er wel sprake van een verschillende richting, bijvoorbeeld in meervoudig ruimtegebruik.

Er is wat dat betreft geen goed of fout. Het doel van deze rapportage is en was een beeld te schetsen van waar de waterkeringbeheerders staan op voornoemde onderwerpen en van elkaar te leren. Deze rapportage is dan ook niet een afsluitend document van een verdiepende bedrijfsvergelijking, maar juist het vertrekpunt voor een verdere verdieping en de basis voor het goede gesprek. De vragen in deze rapportage kunnen daarbij ondersteunen. Wat en hoe kunnen we van elkaar leren?

BIJLAGE 1: VRAGENLIJST

Deel 1. Zorgplicht

VRAGEN		ANTWOORDOPTIES
Evaluatie uitvoering zorgplicht		
Met welke maatregelen of middelen evalueert uw organisatie de uitvoering van de zorgplicht?		a) evaluatie door de uitvoerende afdelingen zelf b) centraal georganiseerde audits door de organisatie zelf c) externe audits in opdracht van de organisatie d) anders, namelijk: ..
Welke onderdelen van de zorgplicht behoeven bij uw organisatie in de komende periode de meeste 'bijzondere' aandacht? Met 'bijzondere' aandacht wordt hier bedoeld dat er extra/meer inzet nodig is en wordt gepleegd om de prestaties op het onderdeel naar het gewenste niveau te brengen.		
	inspectie van de primaire waterkering	Geen bijzondere aandacht Enige bijzondere aandacht Veel bijzondere aandacht
	onderhoud van de primaire waterkering	Geen bijzondere aandacht Enige bijzondere aandacht Veel bijzondere aandacht
	bediening waterkerende kunstwerken	Geen bijzondere aandacht Enige bijzondere aandacht Veel bijzondere aandacht
	calamiteitenzorg	Geen bijzondere aandacht Enige bijzondere aandacht Veel bijzondere aandacht

VRAGEN		ANTWOORDOPTIES
	vergunningverlening	Geen bijzondere aandacht Enige bijzondere aandacht Veel bijzondere aandacht
	toezicht en handhaving	Geen bijzondere aandacht Enige bijzondere aandacht Veel bijzondere aandacht
	beheren dagelijkse gegevens kering	Geen bijzondere aandacht Enige bijzondere aandacht Veel bijzondere aandacht
Op welke onderdelen van de uitvoering van de zorgplicht door uw organisatie bent u het meest trots, en waarom?		
Borging zorgplicht in de organisatie		
Wie in uw organisatie stelt de Veiligheidsrapportage formeel vast?		0 Directeur 0 Heemraad 0 Dijkgraaf en Heemraden 0 VV/AB 0 anders, namelijk:
Wie in uw organisatie ontvangt de Veiligheidsrapportage?		0 Directeur 0 Heemraad 0 Dijkgraaf en Heemraden 0 VV/AB 0 anderen, namelijk:

VRAGEN		ANTWOORDOPTIES
Welke externe organisaties ontvangen de Veiligheidsrapportage?		☐ Provincie ☐ Veiligheidsregio ☐ Gemeenten ☐ andere waterschappen ☐ Unie van Waterschappen ☐ alle geïnteresseerden via openbaarmaking Veiligheidsrapportage op de website van onze organisatie ☐ anderen, namelijk: ...
Is er een vastgestelde visie op borging van de zorgplicht?		☐ ja ☐ nee
	Zo ja, wie heeft die visie vastgesteld?	☐ directeur ☐ secretaris-directeur ☐ commissie waterveiligheid ☐ portefeuillehouder ☐ D&H ☐ VV / AB ☐ anders, namelijk: ...
	Zo ja, in grote lijnen: wat is de inhoud van deze visie?	
Welke onderdelen van de zorgplicht voor <u>regionale keringen</u> zijn op dit moment al in uw organisatie geborgd?		Meerkeuze: ☐ inspectie van de primaire waterkering ☐ onderhoud van de primaire waterkering ☐ bediening waterkerende kunstwerken ☐ calamiteitenzorg ☐ vergunningverlening ☐ toezicht en handhaving ☐ beheren dagelijkse gegevens kering
Peer reviews		

VRAGEN		ANTWOORDOPTIES
	Hoe vaak is uw organisatie (tot en met juni 2021) host geweest van een peer review?	[cijfer aantal]
<i>Als >0</i>	Hoe zou u de peer reviews waarvan u host bent geweest tot nu toe beoordelen?	[score 1-10]
	Cijfer graag toelichten	
	Heeft uw organisatie verbetermaatregelen uitgevoerd naar aanleiding van een peer review waarvan u host bent geweest?	0 ja 0 nee
	Hoe vaak is (tot en met juni 2021) vanuit uw organisatie al een peer review uitgevoerd bij een andere organisatie?	[cijfer aantal]
<i>Als >0</i>	Hoe zou u de peer reviews beoordelen die u zelf bij een andere organisatie hebt uitgevoerd?	[score 1-10]
	Cijfer graag toelichten	
	Heeft uw organisatie verbetermaatregelen uitgevoerd naar aanleiding van een peer review die u bij een andere organisatie heeft uitgevoerd?	0 ja 0 nee
	Op welke onderdelen van de zorgplicht hadden bovengenoemde verbeteringen betrekking?	aankruisen: 0 inspectie van de primaire waterkering 0 onderhoud van de primaire waterkering 0 bediening waterkerende kunstwerken 0 calamiteitenzorg 0 vergunningverlening 0 toezicht en handhaving 0 beheren dagelijkse gegevens kering
	Noem de (maximaal drie) verbeteringen die wat u betreft het meest vermeldenswaardig zijn.	
Gegevensbeheer		

VRAGEN	ANTWOORDOPTIES
Met betrekking tot het proces 'gegevensbeheer' van de waterkeringen, wat is de 'status' hiervan? Kies de stelling die het best/meest van toepassing is op het gegevensbeheer proces binnen uw organisatie.	☐ Initieel: proces deels gedefinieerd, maar (nog) niet consistent doorgevoerd in uitvoering. ☐ Herhaalbaar maar informeel: proces gedefinieerd en gestandaardiseerd, maar (nog) niet volledig gedocumenteerd en geformaliseerd. ☐ Gedefinieerd: proces volledig gedefinieerd, gedocumenteerd en op geformaliseerde wijze uitgevoerd, met aantoonbare toetsing van effectiviteit. ☐ Beheerst en meetbaar: proces volledig gedefinieerd etc., met periodieke evaluatie van effectiviteit, gevolgd door ad-hoc verbeteringen. ☐ Continue verbeteren: proces volledig gedefinieerd etc., waarbij continu gezocht wordt naar verbetering van effectiviteit d.m.v. aantoonbare evaluatie en metingen, t.o.v. een benchmark of ambitie.
Graag uw antwoord toelichten	
Welke onderdelen van de gegevens vragen in de komende periode bijzondere aandacht? Met 'bijzondere' aandacht wordt hier bedoeld dat er extra/meer inzet nodig is en wordt gepleegd om de prestaties op het onderdeel naar het gewenste niveau te brengen.	☐ dijklichaam ☐ kunstwerken ☐ bekledingen ☐ NWO's ☐ zonering ☐ inspectieresultaten ☐ veiligheidsresultaten ☐ medegebruik ☐ anders, namelijk
Heeft u een kwaliteitsnorm voor nieuwe gegevens die in het beheerregister worden uitgevoerd?	Ja/nee
Zo ja, wat is deze kwaliteitsnorm?	

VRAGEN		ANTWOORDOPTIES
Hoe zorgt u er voor dat nieuwe gegevens voldoen aan uw kwaliteitsnormen voor het beheerregister?		
	a) voor professionele partijen (bijv. mede-overheden of ingenieursbureaus)	☐ instructie voor leverancier gegevens ☐ controle door de eigen gegevensbeheerder ☐ controle door toezicht/handhaving ☐ anders, namelijk: ...
	b) voor niet-professionele partijen (bijv. bewoners)	☐ instructie voor leverancier gegevens ☐ controle door de eigen gegevensbeheerder ☐ controle door toezicht/handhaving ☐ anders, namelijk: ...
Op welke wijze verkrijgt u inzicht in de kwaliteit van de huidige gegevens in het beheerregister?		☐ steekproefsgewijze controles ☐ geautomatiseerde cross-checks ☐ niet (kwaliteit wordt duidelijk bij het gebruik) ☐ anders, namelijk: ...
Hoe vaak wordt in uw organisatie de legger geactualiseerd?		☐ Vaker dan 1x per jaar ☐ 1x per jaar ☐ 1x per 2 jaar ☐ minder vaak, namelijk 1x per hoeveel jaar?
Is het beheerregister waterkeringen toegankelijk voor de hele organisatie?		☐ ja ☐ deels ☐ nee

Deel 2. Risicosturing

VRAGEN	ANTWOORDOPTIES
Waterveiligheidsrisico's in beeld	
In hoeverre wordt risicodenken ten aanzien van waterkeringbeheer toegepast binnen uw organisatie? Kies de stelling die het best/meest van toepassing is op het proces 'risicosturing' binnen uw organisatie.	0 Initieel: proces deels gedefinieerd, maar (nog) niet consistent doorgevoerd in uitvoering. 0 Herhaalbaar maar informeel: proces gedefinieerd en gestandaardiseerd, maar (nog) niet volledig gedocumenteerd en geformaliseerd. 0 Gedefinieerd: proces volledig gedefinieerd, gedocumenteerd en op geformaliseerde wijze uitgevoerd, met aantoonbare toetsing van effectiviteit. 0 Beheerst en meetbaar: proces volledig gedefinieerd etc., met periodieke evaluatie van effectiviteit, gevolgd door ad-hoc verbeteringen. 0 Continue verbeteren: proces volledig gedefinieerd etc., waarbij continu gezocht wordt naar verbetering van effectiviteit d.m.v. aantoonbare evaluatie en metingen, t.o.v. een benchmark of ambitie.
Welke (maximaal 3) methoden worden binnen uw organisatie gebruikt om risico's (schade/kosten) m.b.t. de waterveiligheid in beeld te brengen (en daar de nodige acties aan te verbinden)?	
Monitort uw organisatie de risico's m.b.t. de waterkeringen continu? Bijv. met dashboards, in een verkeerstoren, regiekamer, etc.	ja/nee
☐ Zo ja, graag toelichten.	
Wat zijn in uw gebied de drie belangrijkste waterveiligheidsrisico's voor de primaire keringen?	
Wat zijn in uw gebied de drie belangrijkste waterveiligheidsrisico's voor de regionale (en overige) keringen?	
Risicogestuurd beheer en onderhoud	

VRAGEN	ANTWOORDOPTIES
Hoe ver is uw organisatie als het gaat om risicogestuurd beheer en onderhoud voor waterkerende kunstwerken? Kies de stelling die het best/meest van toepassing is op dit proces binnen uw organisatie.	0 Initieel: proces deels gedefinieerd, maar (nog) niet consistent doorgevoerd in uitvoering. 0 Herhaalbaar maar informeel: proces gedefinieerd en gestandaardiseerd, maar (nog) niet volledig gedocumenteerd en geformaliseerd. 0 Gedefinieerd: proces volledig gedefinieerd, gedocumenteerd en op geformaliseerde wijze uitgevoerd, met aantoonbare toetsing van effectiviteit. 0 Beheerst en meetbaar: proces volledig gedefinieerd etc., met periodieke evaluatie van effectiviteit, gevolgd door ad-hoc verbeteringen. 0 Continue verbeteren: proces volledig gedefinieerd etc., waarbij continu gezocht wordt naar verbetering van effectiviteit d.m.v. aantoonbare evaluatie en metingen, t.o.v. een benchmark of ambitie.

VRAGEN	ANTWOORDOPTIES
Hoe ver is uw organisatie als het gaat om risicogestuurd beheer en onderhoud voor groene waterkeringen? Kies de stelling die het best/meest van toepassing is op dit proces binnen uw organisatie.	☐ Initieel: proces deels gedefinieerd, maar (nog) niet consistent doorgevoerd in uitvoering. ☐ Herhaalbaar maar informeel: proces gedefinieerd en gestandaardiseerd, maar (nog) niet volledig gedocumenteerd en geformaliseerd. ☐ Gedefinieerd: proces volledig gedefinieerd, gedocumenteerd en op geformaliseerde wijze uitgevoerd, met aantoonbare toetsing van effectiviteit. ☐ Beheerst en meetbaar: proces volledig gedefinieerd etc., met periodieke evaluatie van effectiviteit, gevolgd door ad-hoc verbeteringen. ☐ Continue verbeteren: proces volledig gedefinieerd etc., waarbij continu gezocht wordt naar verbetering van effectiviteit d.m.v. aantoonbare evaluatie en metingen, t.o.v. een benchmark of ambitie.
Op welke manier of volgens welke methode wordt het onderhoud van de waterkeringen gepland?	☐ Assetmanagement methode ☐ Meerjarenonderhoudsplan ☐ Incident based management ☐ We hanteren geen vaste methode ☐ Anders, namelijk
Noodplannen en -maatregelen	
Welke type kritische objecten bevinden zich in het beheergebied van uw organisatie? (Denk bijv. aan kerncentrales, tunnels, olieraffinaderijen, ...)	

VRAGEN	ANTWOORDOPTIES
Gegeven dat primaire waterkeringen tekortkomingen hebben en de waterkeringbeheerders tot 2050 hebben om op orde te komen: voor hoeveel kilometer primaire waterkeringen liggen er plannen klaar om noodversterkingen te doen in geval van hoogwater?	km
Gegeven dat regionale waterkeringen tekortkomingen hebben en de versterking hiervan nog op zich laat wachten, voor hoeveel kilometer regionale waterkeringen liggen er plannen klaar voor noodversterkingen?	km
Heeft uw organisatie een dijkleger/-wacht die opgeroepen/ingezet kan worden bij (dreigende) calamiteiten?	ja/nee
Wie maken onderdeel uit van het dijkleger/dijkwacht?	Meerdere keuzes mogelijk ☐ Eigen personeel (betaald) ☐ Eigen personeel (vrijwillig) ☐ Burgers/inwoners buiten de organisatie (betaald) ☐ Burgers/inwoners buiten de organisatie (vrijwillig) ☐ Professionele partij op basis van inhuur/waakvlamcontract ☐ Anders, namelijk ...
Wat is de reden om het dijkleger/de dijkwacht op die manier in te richten?	
Maakt uw organisatie gebruik van de producten van Professionalisering Inspectie Waterkeringen (PIW)? Welke en waartoe?	
Calamiteitenoefeningen	
Hoeveel keer per jaar organiseert uw organisatie monodisciplinaire calamiteitenoefeningen (m.b.t. de waterkeringen)?	aantal keer per jaar

VRAGEN	ANTWOORDOPTIES
Hoeveel keer per jaar neemt uw organisatie deel aan multidisciplinaire calamiteitenoefeningen (m.b.t. de waterkeringen)?	aantal keer per jaar
Welke (vijf belangrijkste) overheidspartners worden betrokken bij oefeningen m.b.t. de waterkeringen?	
Hoe vaak (aantal keer per jaar) worden (gemiddeld) de coupures proefgesloten?	aantal keer per jaar
Hoeveel coupures en demontabele waterkeringen beheert uw organisatie?	aantal
De coronamaatregelen vormden het afgelopen jaar een uitdaging bij de calamiteitenoefeningen (met name als het gaat om het minimaliseren van het aantal fysieke contactmomenten tussen mensen). Hoe is uw organisatie hiermee omgegaan bij calamiteitenoefeningen? Klik alle antwoorden aan die bij uw organisatie van toepassing zijn en licht nader toe hoe en waarom hiervoor is gekozen.	0 de frequentie van oefenen is aangepast door corona 0 het moment van oefenen is aangepast door corona 0 de omvang van oefenen is aangepast door corona 0 de inhoud/doelen van oefenen is/zijn aangepast door corona 0 de oefenplannen/-protocollen zijn aangepast door corona 0 de calamiteitenplannen zelf zijn aangepast door/n.a.v. corona
Geselecteerde antwoorden graag toelichten.	

Deel 3. Meervoudig gebruik

VRAGEN	ANTWOORDOPTIES
Strategie en beleid voor meervoudig gebruik waterkeringen	
In hoeverre stimuleert uw waterschap meervoudig gebruik of doelstapeling op primaire waterkeringen?	• Niet• Beperkt• Ruim maar reactief, uiteraard onder voorwaarden en alleen wanneer een voorstel/verzoek hiertoe wordt ingediend• Ruim en proactief, uiteraard onder voorwaarden, maar we zoeken proactief naar kansen en mogelijkheden
In hoeverre stimuleert uw waterschap meervoudig gebruik of doelstapeling op regionale en overige waterkeringen?	• Niet• Beperkt• Ruim maar reactief, uiteraard onder voorwaarden en alleen wanneer een voorstel/verzoek hiertoe wordt ingediend• Ruim en proactief, uiteraard onder voorwaarden, maar we zoeken proactief naar kansen en mogelijkheden
Op welk aandeel van de totale lengte aan primaire waterkeringen in uw beheer is er sprake van meervoudig gebruik (op kering en in invloedzone)?	<10% 10-50% >50%
Op welk aandeel van de totale lengte aan regionale/overige waterkeringen in uw beheer is er sprake van meervoudig gebruik (op kering en in invloedzone)?	<10% 10-50% >50%

VRAGEN	ANTWOORDOPTIES
Voor welke van de volgende toepassingen/bestemmingen stimuleert uw waterschap meervoudig gebruik van de waterkeringen (en/of streeft uw waterschap zelf meervoudig gebruik na)?	• Natuur/biodiversiteit• Landbouw• Recreatie• Energie• Woningbouw/bebouwing• Anders, nl.:
Voor welke van deze toepassingen/bestemmingen op en rond de waterkeringen heeft uw waterschap beleid vastgesteld?	• Natuur/biodiversiteit• Landbouw• Recreatie• Energie• Woningbouw/bebouwing• Anders, nl.:
Indien daarbij nog verschil tussen de primaire en regionale/overige waterkeringen, graag het verschil (kort) beschrijven als het gaat om het toestaan/stimuleren van...	
... natuur/biodiversiteit	
... landbouw	
... recreatie	
... (duurzaam opwekken van) energie	
... woningbouw/bebouwing	
... andere toepassingen hierboven genoemd	
Als het gaat om meervoudig gebruik van de waterkeringen, wat zijn wat u betreft de grootste uitdagingen voor uw waterschap de komende jaren?	
Biodiversiteit op waterkeringen	
<i>Ambitie</i>	
Wat is de ambitie van uw organisatie wat betreft het stimuleren van biodiversiteit op en rond uw primaire waterkeringen...	
... in omvang (% waterkeringen)	%

VRAGEN		ANTWOORDOPTIES
	... in kwalitatieve termen (denk aan soorten, diversiteit, etc.)	
Wat is uw ambitie wat betreft het stimuleren van biodiversiteit op en rond uw regionale en overige waterkeringen?		
	... in omvang (% waterkeringen)	%
	... in kwalitatieve termen (denk aan soorten, diversiteit, etc.)	
Implementatie		
Heeft uw organisatie biodiversiteit op waterkeringen opgenomen in ontwerprichtlijnen?		ja/nee
	Zo ja, op welke wijze?	
Heeft uw organisatie biodiversiteit opgenomen in aanbestedingsrichtlijnen/inkoopvoorwaarden?		ja/nee
	Zo ja, op welke wijze?	
Heeft uw organisatie KPI's voor de ontwikkeling van biodiversiteit?		ja/nee
	Zo ja, noem de drie belangrijkste KPI's voor de ontwikkeling van biodiversiteit	
Resultaat		
Op welk aandeel van uw primaire waterkeringen geeft uw organisatie invulling aan uw ambities en doelstellingen rond biodiversiteit?		
	Percentage primaire kering waar ambities reeds zijn of op dit moment worden gerealiseerd?	%
	Percentage primaire kering waarvoor plannen bestaan om de ambities te realiseren?	%
Op welk aandeel van uw primaire waterkeringen geeft uw organisatie invulling aan uw ambities en doelstellingen rond biodiversiteit?		
	Percentage primaire kering waar ambities reeds zijn of op dit moment worden gerealiseerd?	%
	Percentage primaire kering waarvoor plannen bestaan om de ambities te realiseren?	%
Meet u ook het effect van de genomen maatregelen ter bevordering van de biodiversiteit?		ja/nee
	Zo ja, op welke wijze meet u het effect van de genomen maatregelen ter bevordering van de biodiversiteit? Wat wordt gemeten, op welke wijze en hoe vaak?	

VRAGEN		ANTWOORDOPTIES
	Zo ja, maakt u gebruik van een referentietraject om de invloed van de genomen maatregelen te meten?	ja/nee
Ervaring		
	Hoeveel jaar werkt uw organisatie al aan het ontwikkelen of faciliteren van biodiversiteit op de waterkeringen?	getal [#jaar]
	Op welke initiatieven m.b.t. het bevorderen van biodiversiteit op en rond de waterkeringen bent u het meest trots? Noem max 2 voorbeelden.	
Duurzame energie op waterkeringen		
Ambitie		
	Wat is de ambitie van uw organisatie wat betreft het opwekken van duurzame energie op (of binnen de invloedzone van) uw waterkeringen?	
	Wat is de ambitie van uw organisatie wat betreft energiereductie in het beheer en onderhoud van uw waterkeringen?	
Implementatie		
	Heeft uw organisatie de opwekking van duurzame energie (windmolens, zonnepanelen e.d.) op waterkeringen opgenomen in ontwerprichtlijnen?	ja/nee
	Zo ja, op welke wijze?	
	Heeft uw organisatie energieverbruik voor beheer en onderhoud van de waterkeringen opgenomen in aanbestedingsrichtlijnen/inkoopvoorwaarden?	ja/nee
	Zo ja, op welke wijze?	
	Heeft uw organisatie KPI's voor de opwekking van duurzame energie op en rond waterkeringen?	ja/nee
	Zo ja, noem de drie belangrijkste KPI's voor de opwekking van duurzame energie op en rond waterkeringen	
	Heeft uw organisatie KPI's voor de beperking van energieverbruik?	ja/nee

VRAGEN		ANTWOORDOPTIES
	Zo ja, noem de drie belangrijkste KPI's voor de beperking van energieverbruik op en rond waterkeringen (beheer en onderhoud)	
Resultaat		
	Hoeveel windmolens staan op (of binnen de invloedzone van) de primaire waterkeringen in uw beheer?	Aantal
Als > 0	Wat is de totale capaciteit van de windmolens op (en binnen de invloedzone van) de primaire waterkeringen in uw beheer?	Megawatt
	Hoeveel windmolens staan op (of binnen de invloedzone van) de regionale en overige waterkeringen in uw beheer?	Aantal
Als > 0	Wat is de totale capaciteit van de windmolens op (en binnen de invloedzone van) de regionale en overige waterkeringen in uw beheer?	Megawatt
	Hoeveel zonnepanelen staan op (of binnen de invloedzone van) de primaire waterkeringen in uw beheer?	Aantal
Als > 0	Wat is de totale capaciteit van de zonnepanelen op (en binnen de invloedzone van) de regionale en overige waterkeringen in uw beheer?	Megawatt
	Hoeveel zonnepanelen staan op (of binnen de invloedzone van) de regionale en overige waterkeringen in uw beheer?	Aantal
Als > 0	Wat is de totale capaciteit van de zonnepanelen op (en binnen de invloedzone van) de regionale en overige waterkeringen in uw beheer?	Megawatt
	Zijn er (naast windmolen en zonnepanelen) andere duurzame energieproducerende installaties op (of binnen de invloedzone van) uw primaire waterkeringen?	ja/nee
	Zo ja, welke?	
	Zo ja, wat is de totale capaciteit van deze overige installaties?	Megawatt
	Zijn er (naast windmolen en zonnepanelen) andere duurzame energieproducerende installaties op (of binnen de invloedzone van) uw regionale en overige waterkeringen?	ja/nee
	Zo ja, welke?	
	Zo ja, wat is de totale capaciteit van deze overige installaties?	Megawatt

VRAGEN		ANTWOORDOPTIES
Bent u eigenaar (en daarmee ook energieexploitant) van een of meerdere van deze energieopwekkende objecten?		ja/nee
	Zo ja, van welke?	
	Zo ja, wat is de totale capaciteit van de objecten waarvan u eigenaar bent?	Megawatt
<i>Ervaring</i>		
Hoe lang werkt uw organisatie al aan het ontwikkelen of faciliteren van duurzame energie op de waterkeringen		getal [# jaar]
Op welke initiatieven m.b.t. het opwekken van duurzame energie op en rond de waterkeringen bent u het meest trots? Noem max 2 voorbeelden.		
Circulaire inzet biomassa (restmateriaal onderhoud) van waterkeringen		
Wat is de ambitie van uw organisatie wat betreft de omgang met biomassa afkomstig van de waterkeringen?		
Heeft uw organisatie KPI's voor het hergebruiken van biomassa afkomstig van de waterkeringen?		ja/nee
	Zo ja, noem de drie belangrijkste KPI's voor het hergebruiken van biomassa afkomstig van de waterkeringen	
Op welke wijze wordt biomassa afkomstig van de waterkeringen afgevoerd of ingezet?		